

ҮӨРЭТЭР-ИИТЭР ҮЛЭ САҢА СИТИЙИИЛЭРИГЭР!

ТҮМҮКТЭРБИТ УСНА СОРУКТАРБИТ

Ааспыт үөрөх дыйын түмүгүнөн оройуон оркуо- лаларыгар үөрөтү билин 98,8, оттон билин хаачыс- тыбата 31,7 бырыһыанна тэнгэспитэ.

Үөрөтөр-иитэр үлэ хаачыстыбата кабинетнай системалар кириэни кытта быһаччы сибээстээгин олох байыта толору көрдөрдө. Быһыл республика- ба аан бастаан кабинеттары керүү ытылына. Онуо бийги оройуонмут куварана суох үлээтэри- цинэн бакистэниэ. Сылан, Хатылы уонна Дириг орто, Хадаар уонна Болтоно арыс кылаастаах оркуо- лаларыгар бу үлэ үчүгэй тэрээһиннээхтик ытыл- лар. Саҥа үөрөх дыйдыгар кабинеттары паспорда- ыһыга кириэхтээхпит.

Үөрөтөр-иитэр үлэ калдрар септөөхтүк атта- рыллан туруорулуулара, кинилэри кытта үлэ Улахан оруолаах. Былырын оройуонна 467 учуу- тах, 56 оҕо садтарын иитэччилэрэ үлээтэригэр, Учууталлар 54,3 бырыһыанна уон сыл иһинэн стипендия эдэр дьон. Кинилэргэ наставник учуу- таллар көмөлөөлөр, оройуоннаагы уонна оркуо- лалардагы методическай холбохтор уйыны-кер- дии, сүбө-ама бэрээлэр. Идэни үрдэтигэ республика- таагы институт иһинэн ытыллар курстар биллэр көмөлөөхтөр. Хомойуох иһин, бийги учуу- талларбыт бу өгөнөн ситэтэ суох туһаллар. Аас- пыт үөрөх дыйдыгар 96 учуутал курсу барыахта- ыттан 70 эра киһи үөрэмистэ. Итиннигэр бу итэ- вэс хатыламмата наада.

Үлэбит биер улахан итэригинэн IX-X кылаас- тар үөрэнэччилэрэ үөрөх дыйла садалаанытын киниэ кизилэги оркуолаага эбэтэр СПТУ-га көһү- лэрэ тахса туруута буолар. Бу ордуу Сылан, Амма, Бахсы уонна Чурапчы орто оркуолаарыгар сы- ыһынаах. Маннии көһүүдэр балаан айын 5 кү- нүн киниттэн тахсар түбэлтэлэригэр отсез бы- ыһытылан керүдэллэрин оркуолаар директорда- ра өйдүүлэрэ уолдыаста.

Оройуонна үлэнир ыччаты үөрөхтөөһүн пяти- лернатаагы былаана ыраарынан туолбата, 1979 сыл- лаагы переподготовканы, бийэхэ 20—29 саастаах орто үөрөтэ суох 811 ыччат баара. Ааспыт үөрөх дыйды-

гар кизилэти оркуолааны ситэ үөрэмистэ бырагыт 198 түбэлтэтэ таһаарылына. Бу ордуу элбөхтик Субурускай аатынан уонна Эркин Эристини аа- тынан совхозтарга, оройуон кинин тэрилдэлэри- гэр тадыста. Калар өттүгэр бу болпуруска болдом- то уурулунаагы сатанар.

Саха АССР Министрларын Советын уураадынан 1980—1981 сс. үөрөх дыйдыгар оройуон бары орто оркуолаага производственной үөрөхтөөһүнү ки- риэхтээхтэр. Онон маҥна бааны тэриити, спе- циалистарынан хааччылыи соруга турар. Бу үлэ- дэ Субурускай аатынан совхоз садалата бастагы хардылары огорон эрэрэ атытарга холобур буо- луон сеп.

Үөрэххэ кириэни киниэти саастаах оҕолору иитиэ—государство сүрүн кыһамныта. Мугудай- га 50 миэстэлээх дьааһыла-сад тутулунна. Кытаа- нахха эмиз итиннигэр объект тутула турар. Ол ди буоллар оҕо учреждениеларын материалнай бала- лара, септөөх кадрдарынан хааччылыылар көр- дөүлгэ ыраарылаан аппиэртээбэт. Бу ордуу Чурап- чы, Хадаар, Хатылы, Болтоно уонна Волугур наһи- ликтэригэр сыһынаах. Де-садтарга алта саас- таах оҕолор бары сылдыһылар кыалла илэи.

Оркуолаар үөрөх дыйын көрсө өрөмүөн үлэ- рин суньунэн бүтэрдилэр. Ол эрээри котельнай- дары бөлэмдөөһүн көм да кыайтара илэи. Сылан, Кытаанах, Чурапчы уонна Амма орто, Болтоно уонна Соловьев арыс кылаастаах оркуолаарын котельнайдарыгар ытылылахтаах үлэлэр күн бү- гүкүгэр дьэри ситэриллибиккэ тураллар. Маҥна туһааннаах совхозуор, хаһаайыстыбарнай тэри- тэлэр көмөлөөлөрө наада.

Оҕону үөрөтти, иитиэ анардас оркуола эрэ ана- ла буолбатах, бу дыйалаага бары бүтүүн ылыыах- таахпыт. Онон уопсай күүһүнэн баар итэригэри туоратан саҥа үөрөх дыйдыгар синаалы, эрчим- нээхтик, айымнылаахтык үлэтиэбит.

В. НЕУСТРОЕВ,
райсовет исполкомун цоруот
үөрөтиритигэр отделын сэбиэдистэйэ.

Онуэ пятилетка сый- ларыгар оройуон орто о- куолаара 31 үбүс кы- лаастаах трактористары уонна тыа хаһаайысты- батыгар амаллаах аҕын да механизатордары, сүөһү иитиитигэр 240, оҕуруот айын үүнэри-

ҮЛЭБЭ ИИТИИ — БАРЫБЫТ СОРУКПУТ

гэ 85 идэлээх эдэр рабо- чайдары иитиэ таһаар- дылар. Оройуон совхоз- тарыгар сый ахсын 210— 294 орто оркуолааны бу тэриит уолаттар уонна кыргыттар үлэли тах- саллар.

СССР КК уонна ССРС Министрларын Советын оркуолаар үөрэнэччилэ- рин үлэбэ иитиэ, идэти- тиэ туһуна уураага туруорулуубут соруктар бийылы да үөрөх дый- дыгар бийги мүчүрүй- бүт иэспиринэн буолаллар. Ол оркуолаар педагоги- ческай коллективтары уонна уонна кинилэргэ сы- ыһарылыбыт балаага тэрииттөөртөн, совхозтар- тын утумнаах үлэни эрийэр.

Үөрэнэччилэр сайын- ты сыһылангырын уонна үлэлэрин тэриити- гэр бааны бөбөрөгүү би- лиэхэ болдомто киниэти- дэ ылыллан эрэр. Су- бурускай аатынан сов- хозка Хатылы орто уон- на «Чурапчы» совхозка Арыллаах арыс кылаас- таах оркуолаарыгар бу дыйалаага көхтөөхтүк ылыстылар. Оттон Карл Маркс аатынан совхоз- Амма орто оркуолатын иһинэн тэриитибит үлэ- лэри сыһылаан лаагы- рын тутуутун ситэрбэтэ- ба, эриилтэр уонна Ди- риг орто оркуолаага са- балаабыт эмиз итиннигэр тутууларын тохтотон кө-

Хатылы орто, итиннигэр иитиэти оркуола IX-X кылаастарын үөрэнэч- чилэрэ үлэбэ диригтөн үөрэтии, иитиэ саҥа программатынан дьарык- таһаахтара. Оттон бары арыс кылаастаах оркуо- лалар VII—VIII кылаас- тарыгар үлэ уруоктары саҥа программаларыгар олобуран тыа хаһаайы- тыбатын массыналарын, комбайны үөрө- тиэхтэра. Онон бу хааа- быт көмгө базовай та- риттэлэр оркуолаарга итидэ септөөх көмгү өнөрөллөр, идэлээх на- дрдарынан хааччыла- лара эрийиллэр.

Хатылы, Кытаанах, Дириг, Мугудай уонна Хайахсыт орто оркуола- ларыгар сүөһү иитиити- гэрүттөрүн үөрөтөр ка- бинеттары тэриити, өбө- лөр программанын кер- рүлүбүт практикакай үлэлэригэр толорууга уон- на күһүнтү-сваасы про- изводственай практика- ларын ытытыга аһаа- механизированнай фер- малары бөлэмдөөн ту- хааннаах оркуолаарга сыһыарыы эмиз бу үө- рөх дыйдыгар быһаары- лыахтаах.

Үөрөнэччилэри үлэбэ иитиити салгыы тупса- рын оркуола уонна об- щественность бастагы учараттаах дыйалалара **Г. ГРИГОРЬЕВ,**
районо инспектора.

УСУЛУОБУЙАНЫ ХААЧЧЫЙЫАХХА

Норуот үөрөтиритин үлэтигэр олохторун усулуобуйатын тупса- рыллан, сүрүннээн, профсоюз райкома дьа- рыктанар. Бу үлэбэ орой- уон 18 оркуолаарыгар уонна 21 оҕо учрежде- ниеларыгар баар мест- комнар тардылаллар.

Хас биридди местком специалист коммуналь- най өгөнөн туһаныты- гар, ордуу саҥа калбит- төртэ, көмөлөөр, ту- хааннаах тэрииттөлөргө туруорсар эбээһинистээх.

Бу өттүнэн оройуон- на балаһыанньа хаһа- ый?

Ааспыт үөрөх дыйды- гар барыта 73 саҥа спе- циалист калбиттөн 50- на олоор дьээнэн хаач- чыллыбыта. Учууталлар- га анаан ааспыт пяти- леткада Кытаанах орто оркуолаарыгар биер 4 квартиралаах дьэ ту-

туллубута. Билигин биер оннук дьэ, Хатылыга тутула турар. Сорох сирдэргэ (холобур, Сыланна уонна Хайахсык- ка) учууталлар олоор дьээлэрэ олуэ эргэри- лэр, дьэ тийбөтинэн наһаа сэмсэн олоруу баар. Бу барыта учуу- таллар, оркуолаар үлэ- лэритэр улахан охсуу- лаах.

Иккис ырырбатар болпурускутууан аттук мас буолар. Сыл ахсын былааннамыт мас кыа- ыан киллэриллибэт. Оройуон үрдүнэн учуу- таллара эрийдэнэллэр. Ааспыт үөрөх дыйдыгар кириэхтээх мастан Кы- таанах орто оркуолатын учууталларыгар 140 кубометр, интернат-оркуо-

ла учууталларыгар 142 кубометр оттон мас ситэ киллэриллибэтэ. Оройуон үрдүнэн барыта 2204 кубометр туһанылы- лыбаанна хаалдыта.

Итиннигэр олохтоох Советтар исполкомнара, туһааннаах хаһаайыс- тыбаннай салайааччы- лар ити итэригэри ха- тылаабаттара, учуутал- ларга, септөөх үлэнир уонна олоор усулуобу- йаны тэриисэллэрэ наада.

Профсоюз райкома са- йаапка быһымынан үлэ- биттэри курортнай ту- ристическай путежкала- рынан хааччылан иһэр. Көнники бизэ сылга 166 киһи араас курорттарга эмтэниэ, 48 киһи турис- тическай, 48 киһи сы- ыһаар путежкаларынан туһанна. Месткомнар ик- ки ардыларынаагы спор- тивнай үөрөхтөөһүннэр кыайылыахтара босхо

путежкаларынан наһа- раадалааналлар. 1978— 1979 сс. үөрөх дыйдыгар Дириг, Хатылы уонна Сылан орто оркуолаа- рыга, бийыл Дириг, Амма уонна Мугудай орто, Хадаар уонна Чурапчы арыс кылаастаах оркуо- лаларын үлэтигэрэ Ук- раина уонна Молдавия устун күүһэйдэн, Кас- пийскай-Черная муора- лар маршруттарынан туристтик кэллилэр.

Учуутал олоор, үлэ- ниэр септөөх усудуобу- йанан хааччылыыта— үөрөтөр-иитэр үлэбэ үр- дүк көрдөрүүлэри сити- хиниэ тэрүтэ. Онон бу болпуруска бүтүүмүт болдомтогун киниэтигэр куруутун туруохтаах.

Л. БАРАШКОВА,
профсоюз райкомун
председателя.

Оройуон кыракай граждандарын иитиитэ, үөрэтиитэ барыта 990 миэстэлээх оҕо учрежде- ниелара үлэнилэр. Бу, нэйилэниэ көрдөбүлүн толору хааччылаттар да- бана, ааспыт кэми, хо- лобур, 1956 сылы, кытта үтэриэтэххэ, улахан хардыт. Оччолорго оройуон үрдүнэн 25 эра оҕо бу өгөнөн туһанара.

Олох сайдыытын кыт- та көтүгэ оҕо учрежде- ниеларыгар иитэр, үөрө- тэр үлэ таһыма үрүгүр, көрдөбүл улаатан иһэр. Кинилэр оҕо кыра саа- ыттан эг-хаан эра өттү- нэн буолбакка, өй-санаа, майгы-сигили өттүнэн

КЫРАЧААННАРГА—ИЙЭЛИИ КЫҔАМНЫНЫ

эмиз септөөхтүк сайда- рыгар кыһаналлар. Сыл- даһаагы дөтсөд уонна Чурапчытаагы детком- бинат коллективтара кы- рачааннар нуучта ты- дын кыра эрдэхтигэр тэн таптылыларыгар уһу- йаллар. Бу улуу тылга уһуууунан бийги элбө- ди ситиэхпитин сеп. Арыллаахтарагы дөтсөд үлэти сүрүн хаһыска- тынан ираственнай ити- ти болпурускара буо- лаллар, оттон Бахсы уонна Хайахсыт дьааһы- ла-садтарын коллектив- тара үлэни таптыырга уонна сатаан үлэниргэ

үөрөти болпурускууан ордуу утумнаахтык дьа- рыктаналлар. Мачы са- ыһа ахсын итиллэ ит- дэр дьэбүс оҕуруот, си- бөкки олордон бөбөй- диллэр.

Оҕо иитиитигэр ор сыл- ларга айымнылаахтык үлэбээн нэйилэниэ ытытабылын ыбыт дьон бийэхэ аҕыага суохтар. Е. В. Илларио- нова, РСФСР норуотун үөрөтиритин туйгуна А. П. Платонова, ССРС норуотун үөрөтиритин туйгуна И. Е. Василье- ва аттарынан оройуон бүтүүнэ кинэ туттар.

Ол эрээри оҕо учре- дениеларыгар идэлээх кадрдар тийбөттөрө үлэбэ улахан маһыиһа буолар. Билигин оройуонна бу салаага 4 эра амаллаах үрдүк квали- фикациялаах үлэтигэр- тээхпит.

Үлэни былааннааһыт- ыа эмиз элбөх итэриг- төрдөөхтүк. Ол үрдүнэн сорохтор байлэрин би- ликэлэрин үрдэтигэ си- тэтэ суох сыһыаннаах- лар, системалаахтык дьарыктамматтар.

Итидэри туоратан оҕо учреждениеларын үлэ- лэри салгыы тупсаран

иһэр эбээһинистээхпит. Оҕо учреждениеларын коллективтэра уонна тө- рөппүттөр биер сыал- лаах-соруктаах ыкса си- бөстөөх эра үлэбэтии, иһэр үчүгэй түмүгү биэ- рин сеп. Ол иһин дөт- сөдтэр үлэтигэр төрөп- пүттэргэ амаллаах лек- торийдары тэрииллэрэ, оҕону көргөнтэ иитиитэ куруутун көмөлөөлөрө наада.

Д. ФИМОВА,
районо оркуолаага
кириэхтэри иити- нээри саастаах оҕо- лору иитиитэ инспек- тора.

Сайын—көхтөөх үлэ, көрдөөх сыһылаан кэлэ. Болтоно арыс кылаастаах оркуолатын В. М. Жирков салайааччылаах үлэ уонна сыһылаан лаагырын өрө- лөрө бийыл эмиз былаан- наах отторун советуолаа- лыагылар.

Бу лаагыра сыһылаан ба үчүгөйдик тэриллэр. Араас спортнай өмө- нүүдүлөр, кураһаанылар, кыраалар—бу барыта оҕо- лор сыһылангыра. Маҥ- на күнүгэ баһааг сирни- гарынан оҕолор иитиити- риллэри өнөрөллөр.

СННМОККА: сыһылаан кэмилэр. Совет Бүбүккэ (Хайах) уонна Марина Се- балыцева. П. Оксочеников фотота.

